

Sygn. akt *XVII AmE 138/22*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Małgorzata Perdion-Kalicka
Protokolant –	St. sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 1 grudnia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) **Szkoły (...) we W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

z udziałem (...) **Sp. z o.o. we W.**

o wstrzymanie dostaw energii elektrycznej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 28 marca 2017 r. Nr (...)(...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) Szkoły (...) we W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

3. zasądza od (...) Szkoły (...) we W. na rzecz (...) sp. z o.o. we W. kwotę 1980 zł (tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygnatura akt: XVII AmE 138/22

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją nr (...) (...)BKa

z 28 marca 2017 r. po rozpatrzeniu wniosku (...) Szkoły (...) z siedzibą we W. o rozstrzygnięcie w trybie art. 8 ust. 1 w zw. z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm., dalej: p.e.), sporu z (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. w przedmiocie ustalenia, czy wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do siedziby (...) Szkoły (...) z siedzibą we W., położonej przy ul. (...) w dacie 26 lipca 2016 r., było nieuzasadnione, orzekł iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do siedziby (...) Szkoły (...) z siedzibą we W., położonej przy ul. (...) w dacie 26 lipca 2016 r. przez (...) Sp. z o.o., nie było nieuzasadnione. (decyzja k. 4-11)

(...) Szkoła (...) z siedzibą we W. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, w którym domagała się zmiany decyzji w całości i uznania, że wstrzymanie przez (...) Sp. z o.o. dostaw energii elektrycznej do obiektu (...) Szkoły (...) z siedzibą we W. było nieuzasadnione, przeprowadzenia dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

Odwołujący zarzucił przedmiotowej decyzji:

1. obrazę prawa materialnego poprzez:

naruszenie art. 6b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. p.e. w zw. z art. 476 k.c. poprzez uznanie, że uczelnia zwleka z zapłatą za świadczone usługi, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności, podczas gdy okoliczności faktyczne nie wskazują, że taka zwłoka nastąpiła;

2. naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez

1) naruszenie art. 107 § 3 k.p.a. poprzez niewskazanie dowodów, na których organ oparł się wydając decyzję, w szczególności dowodu, z którego wyprowadził twierdzenie jakoby „przeprowadzone badania laboratoryjne nie wykazały nieprawidłowości” (s. 10 uzasadnienia do decyzji) oraz nieodniesienie się do podnoszonych argumentów dot. zwłoki;

2) naruszenie art. 7 i 77 k.p.a. poprzez stwierdzenie, że w przedmiotowej sprawie został dochowany obowiązek narzucony zapisami umowy do należytego powiadomienia dłużnika o zamiarze wstrzymania dostarczania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, jeżeli odbiorca ten nie ureguluje zaległych i bieżących należności w okresie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia, podczas gdy takie zachowanie nie miało miejsca. (odwołanie, k. 12-14v)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wnosił o jego oddalenie, przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w toku przedmiotowego postępowania administracyjnego na okoliczność prawidłowości zaskarżonej decyzji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. (odpowiedź na odwołanie k. 74-78)

Zainteresowany (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. pismem z 12 grudnia 2018 r. podtrzymał w całości swoje dotychczasowe stanowisko. (pismo zainteresowanego z 12 grudnia 2018 r., k. 97-98)

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 26 listopada 2020r oddalił odwołanie oraz obciążył powoda kosztami zastępstwa przeciwników procesowych.

Na skutek apelacji powoda od tego wyroku, Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z 18 stycznia 2022r wydanym w sprawie VII AGa 127/21, uchylił wyrok Sądu Okręgowego z 26 listopada 2020r.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że na gruncie prawa energetycznego, pojęcie „zwłoki” zawarte art. 6b ust 1 pkt 2 p.e. („odbiorca zwleka z zapłatą”) użyte zostało w znaczeniu takim samym jak zwłoka w art. 476 k.c. Także redakcja przepisu art. 6b ust 3 wskazuje, że jego dyspozycją objęta jest opóźnienie kwalifikowane, czyli zwłoka. Zatem opóźnienie zwykle nie uruchamia mechanizmu opisanego w tym przepisie tj. wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Ocena czy brak spełnienia świadczenia w umówionym terminie przybiera postać albo zwłoki, albo opóźnienia, zależy od tego, czy dłużnik za taki stan rzeczy odpowiada. Oceny, czy chodzi o okoliczności, za które dłużnik ewentualnie odpowiada, dokonuje się zgodnie z ogólnymi zasadami odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471-474 k.c.). Podobnie zatem, jak w odniesieniu do art. 471 k.c., okoliczności, za które dłużnik odpowiada, nie są równoznaczne z okolicznościami przez niego zawinionymi.

Sąd Apelacyjny odwołując się do treści art. 476 k.c., wskazał, że nie można mówić o zwłoce odbiorcy, jeżeli żądane przez przedsiębiorstwo (...) zapłata z tytułu dostaw energii jest należnością sporną.

Uchylając sprawę do ponownego rozpoznania Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w oparciu o zaoferowane przez strony dowody, powinien ustalić: przyczyny braku spełnienia przez dłużnika świadczenia w wymaganych terminach, a w dalszej kolejności dokonać oceny czy przyczyny te uzasadniają tezę, że dłużnik nie ponosi odpowiedzialności za brak terminowego świadczenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Szkołę (...) we W. łączyła z (...) Sp. z o.o. umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji - umowa kompleksowa nr (...) z 31 lipca 2010 r., na podstawie której energia elektryczna była dostarczana w grupie taryfowej C21 do lokalu stanowiącego siedzibę (...) Szkoły (...) z siedzibą we W., położonego przy ul. (...) (umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji - umowa kompleksowa nr (...) z 31 lipca 2010 r. k. 12-17 akt adm). Umowa w § 7 przewidywała zasady rozliczeń za dostarczoną energię i usługi dystrybucyjne, w myśl których okres rozliczeniowy wynosi jeden miesiąc; rozliczenia odbywać się będą na podstawie wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych według stawek dla właściwej grupy taryfowej; (...) - (...) naliczy opłatę abonamentową w wysokości zgodnej z taryfą dla energii i dla usług dystrybucji; (...) - (...) wystawi w terminie do 7 dnia następnego miesiąca fakturę rozliczeniową z 14 dniowym terminem płatności od daty wystawienia faktury; w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarach lub odczycie wskazań układ pomiarowo-rozliczeniowego, które spowodowały zaniżenie bądź zawyżenie należności za pobrana energię elektryczną (...) - (...) dokonuje korekty uprzednio wystawionych faktur; podstawa do wyliczenia wielkości korekty, o której wyżej, jest wielkość błędów wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, a jeżeli określenie tego błędów nie jest możliwe, podstawę rozliczeń stanowi średnia liczba jednostek energii elektrycznej za okres doby, obliczona na podstawie sumy jednostek energii elektrycznej prawidłowo wykazywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy w poprzednim okresie rozliczeniowym, pomnożona przez liczbę dni okresu, którego dotyczy korekta; w wyliczeniu korekty uwzględnia się sezonowość poboru energii elektrycznej i inne udokumentowane przez klienta okoliczności, mające wpływ na wielkość poboru energii elektrycznej; korekta obejmuje cały okres rozliczeniowy lub okres, w którym występowały nieprawidłowości lub błędy z uwzględnieniem okresu przedawnienia roszczeń; nadpłatę wynikającą z wyliczonej korekty zalicza się na poczet płatności ustalonych za najbliższy okres rozliczeniowy, jeżeli klient nie żąda jej zwrotu. niedopłatę klient jest zobowiązany uregulować w terminie 14 dni od daty wystawienia faktury korygującej; w przypadku opóźnienia w zapłacie z tytułu należności wynikającej z niniejszej umowy (...) - (...) ma prawo do naliczenia odsetek ustawowych; terminem spełnienia świadczenia jest dzień wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy (...) - (...).

W myśl § 9 pkt 7 umowy, w przypadku gdy klient (odbiorca) opóźnia się z zapłatą za energię elektryczną lub świadczone usługi dystrybucyjne co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności, (...) - (...) może wstrzymać dostarczanie energii i wypowiedzieć umowę.

W ramach wykonywania umowy, przedsiębiorstwo energetyczne dostarczało energię do obiektu powoda w sposób nieprzerwany aż do dnia 26 lipca 2016 r., kiedy nastąpiło wstrzymanie dostaw energii elektrycznej do nieruchomości z powodu nieuiszczenia należności za energię elektryczną, tj brak opłaty tytułem uregulowania należności za faktury wskazane przez (...) Sp. z o.o. w wezwaniu do zapłaty z 1 lipca 2016 r. (pismo (...) Sp. z o.o. z 22 lipca 2016 r., k. 18a akt adm).

Wstrzymanie dostaw energii poprzedzały następujące zdarzenia:

W dniu 27 listopada 2015 r. upoważnieni przedstawiciele (...) Sp. z o.o. dokonali kontroli układu pomiarowego zainstalowanego u powoda w celu określenia przyczyny nieprawidłowości pomiaru zużycia energii elektrycznej. W wyniku kontroli stwierdzono poluzowane zaciski na listwie SKA oraz brak na liczniku sygnalizacji obecności fazy L1 z uwagi na zaśnieżenie stopki oprawy bezpiecznikowej. Wobec tego dokonano wymiany licznika nr (...) na licznik o nr (...). (protokół kontroli nr (...) z 27 listopada 2015 r., k. 48 akt adm; protokół wymiany licznika z 27 listopada 2015 r., k. 5 akt adm).

Po wymianie licznika, (...) - (...) zanotował wyższe odczyty zużycia energii elektrycznej przez powoda i w związku ze stwierdzonymi w wyniku kontroli nieprawidłowościami działania poprzedniego układu pomiarowo rozliczeniowego, spółka (...) Sp. z o.o. wyliczyła powodowi niedopłatę z tytułu rzeczywistego, ale nierozliczonego zużycia energii elektrycznej za okresy: grudzień 2013 r., grudzień 2014 r., styczeń 2013 r., styczeń 2014 r., styczeń 2015 r., luty 2013 r., luty 2014 r., luty 2015 r., marzec 2013 r., marzec 2014 r., marzec 2015 r., kwiecień 2013 r., kwiecień 2014 r., kwiecień 2015 r. (...) Sp. z o.o. oszacował wartość niedopłaty na kwotę 9211,08 zł. (zestawienie faktur domiarowych k.10 i 10v akt adm, oraz faktury w aktach sprawy: faktura VAT z 4 maja 2016 r., nr (...), k. 75-76 akt adm; faktura VAT z 10 maja 2016 r., nr (...), k. 67-68 akt adm).

W szczególności (...) - (...) 1 czerwca 2016r wystawił fakturę domiarową nr (...) z tytułu sprzedaży energii i świadczonych usług dystrybucji z uwagi na znaczny wzrost zużycia energii elektrycznej za okres od 11 do 31 maja 2016r, względem zużycia w porównywalnych okresach rozliczeniowych za maj 2013, 2014 i 2015r na podstawie § 34 i 39 Rozporządzenia z 18 sierpnia 2011 w sprawie zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Faktura opierała na kwotę 1.149,74 zł.

W tym samym dniu 1 czerwca 2016r spółka (...) wystawiła jeszcze dwie inne faktury z tytułu bieżącego zużycia energii elektrycznej (za maj 2016r):

- (...) z terminem płatności 15.06.2016 na kwotę 62, 09 zł,

-- (...) z terminem płatności 15.06.2016 na kwotę 6.471,15 zł,

Wobec kwestionowania przez odbiorcę wielkości zużycia energii przez (...) (pisma z 22.02.2016 – reklamacja faktur VAT (...), pismo z 7 marca 2016r, pismo z 15 kwietnia 2016r), w dniu **18 maja 2016r.** (...) - (...) dokonało ponownej kontroli poprawności działania układu pomiarowo-rozliczeniowego, zainstalowanego u powoda. W wyniku kontroli dokonano kolejnej **wymiany licznika energii elektrycznej (tj. licznika o nr (...) na licznik o nr (...))**, a także wymiany przekładników prądowych (protokół kontroli nr (...) z 18 maja 2016 r., k. 8 akt adm, protokół wymiany licznika z 18 maja 2016 r., k. 6 akt adm).

Wymienione liczniki oraz przekładniki prądowe, w dniu 3 czerwca 2016 r. zostały przekazane do laboratoryjnego sprawdzenia prawidłowości ich działania. (...) S.A. Laboratorium (...) wskazało, iż liczniki o nr (...), nr (...) spełniają wymagania metrologiczne przepisów legalizacyjnych – rozporządzenie Ministra Gospodarki z 7 stycznia 2008 r., a wskazania liczników mogą być podstawą do rozliczeń za zużytą energię. Natomiast w wyniku badania przekładników prądowych stwierdzono, iż przekładniki te nie spełniają wymagań metrologicznych normy PN EN (...)pkt.5.6.201.3, tabela 201 dla klasy dokładności 0,5. (sprawozdanie z badań nr (...) S.A. Laboratorium (...) z 8 czerwca 2016 r. – badanie licznika o nr (...), k. 99-103 akt adm; sprawozdanie z badań nr (...) S.A. Laboratorium (...) z 8 czerwca 2016 r. – badanie licznika o nr (...), k. 104-107 akt adm; sprawozdanie z badań nr (...) S.A. Laboratorium (...) z 10 czerwca 2016 r. wraz z załącznikami - badanie przekładników prądowych, k. 91-98 akt adm).

Powód, po otrzymaniu wezwania do uiszczenia zaległości z tytułu przeterminowanych faktur VAT (...), których termin płatności minął 18 maja 2016r, złożył 25 maja 2016r reklamację odnośnie tych faktur (reklamacja z 25 maja 2016 r. w związku z wezwaniem do zapłaty faktur nr (...), k. 79 akt adm)

Po wystawieniu przez (...) - (...) w dniu 1 czerwca 2016r faktur:

- (...) (faktura domiarowa na kwotę 1.149,74 zł).

- (...) (za bieżące zużycie energii w maju 2016r na kwotę 62, 09 zł),

-- (...) (za bieżące zużycie energii w maju 2016r na kwotę 6.471,15 zł),

powód wniósł 8 czerwca 2016 reklamację do faktury nr (...) (reklamacja, k. 80 akt adm).

Spółka (...) Sp. z o.o. nie uwzględniła reklamacji powoda (pismo (...) Sp. z o.o. z 10 czerwca 2016 r., k. 85-86 akt adm; pismo (...) Sp. z o.o. z 24 czerwca 2016 r., k. 89-90 akt adm)

Mimo istniejącego między stronami sporu odnośnie prawidłowości wskazań zużytej energii elektrycznej, spółka (...) Sp. z o.o. w dalszym ciągu wystawiała powodowi faktury (domiarowe) dotyczące ustalenia ilości pobranej energii w okresie niesprawności elementu układu pomiarowo-rozliczeniowego z uwagi na poluzowanie zacisków na listwie SKA oraz zaśniedzenie stopki oprawy bezpiecznikowej, na podstawie proporcji odniesionych do zużycia w porównywalnym okresie rozliczeniowym. Jednakże (...) nie regulowała tych należności.

W dniu 30 czerwca 2016 r. powód wypowiedział umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji - umowę kompleksową nr (...) (wypowiedzenie umowy, k. 108 akt adm).

W dniu **1 lipca 2016 r.** (...) Sp. z o.o. wystosował **wezwanie do zapłaty** należności za energię elektryczną tytułem faktur nr:

- (...) z terminem płatności **15.06.2016 na kwotę 62, 09 zł,**

-- (...) z terminem płatności **15.06.2016 na kwotę 6.471,15 zł,**

- (...) z terminem płatności 15.06.2016 na kwotę 1.149,74 zł (faktura domiarowa),

- (...) z terminem płatności 15.06.2016 na kwotę 44,34 zł,

W wezwaniu wskazywano jako podstawę prawną art. 6b ustawy prawo energetyczne

(wezwanie do zapłaty k.18 akt adm). W wezwaniu wskazano, że brak zapłaty przez okres 30 dni od terminów płatności należności stanowić będzie podstawę do wypowiedzenia umowy, której przedmiotem jest sprzedaż energii elektrycznej oraz **spowoduje wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej**

W dniu 22 lipca 2016r (...) - (...) skierował do odbiorcy pismo z informacją, że wobec braku zapłaty za energię elektryczną zgodnie z wezwaniem z 1 lipca 2016r w dniu 25 lipca 2016r od godz. 12.00 zostanie wstrzymana dostawa energii elektrycznej do obiektu odbiorcy (pismo k. 18a)

Brak opłaty faktur ujętych w ww. wezwaniu stał się podstawą do wstrzymania dostaw energii elektrycznej do siedziby powoda w dniu 26 lipca 2016 r. Faktury z 1 czerwca 2016 r. o nr (...), (...) dotyczyły bieżącego zużycia energii przez powoda, tj. za maj 2016 r. Natomiast faktura nr (...) została wystawiona tytułem rzeczywistego, ale nierozliczonego zużycia energii za okres w jakim powód pobierał energię elektryczną, ale wskutek niewłaściwego działania układu pomiarowo rozliczeniowego wielkość zużycia wskazywana przez ten układ była niedoszacowana .

Powód nie dokonał zapłaty należności z faktur objętych wezwaniem z 1 lipca 2016r., skutkiem czego zainteresowany 26 lipca 2016r wstrzymał dostarczanie energii do obiektu powoda (protokół wstrzymania dostaw energii k.4 akt adm).

W dniu 24 sierpnia 2016r powód nadał do powoda pismo datowane na dzień 23 sierpnia 2016r, którym złożył oświadczenie o dokonaniu **potrącenia** wierzytelności uczelni z tytułu nienależnego świadczenia powstałego w wyniku uchylecia się od skutków prawnych zapłaty wywołanej groźbą wstrzymania dostaw energii oraz z tytułu zawyżonych faktur za okres od 28 listopada 2015 r. do 31 lipca 2016 r., z wierzytelnością spółki (...) Sp. z o.o. z tytułu należności za dostawy energii elektrycznej stwierdzone fakturami o nr: (...) w łącznej kwocie 18 686,34 zł w wyniku czego powód wskazał, iż saldo wnosi -777,26 zł (wezwanie do zapłaty z 1 lipca 2016 r., k. 110 akt adm, pismo (...) Sp. z o.o. z 22 lipca 2016 r., k. 18a akt adm, pismo zainteresowanego z 26 września 2019 r., k. 161, pismo powoda z 23 sierpnia 2016 r., k. 156-157).

W związku z wstrzymaniem dostaw energii elektrycznej powód w trybie art. 8 p.e. skierował do Prezesa URE wniosek o stwierdzenie, że wstrzymanie dostaw energii elektrycznej było nieuzasadnione. Z wniosku tego jednoznacznie wynika,

że powód kwestionuje podstawę do wstrzymania dostaw energii elektrycznej, gdyż nieuiszczone należności były sporne między stronami. Przy czym powód wskazywał, że wątpliwości dotyczyły wysokości rozszczeń ustalonych przez (...) na podstawie § 39 ust 4 rozporządzenia, stąd uczelnia była uprawniona do wstrzymania się z opłatami za takie należności do czasu wyjaśnienia rozbieżności (wniosek z 9 sierpnia 2016r k.1 akt adm)

Kwestia wielkości zobowiązań powoda z tytułu zapłaty ceny za dostarczoną energię elektryczną jest przedmiotem sporu pomiędzy sprzedawcą a nabywcą energii, toczącego się przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu. Nabywca energii kwestionuje bowiem wielkość zobowiązań zarówno wynikających z obliczeń dokonanych przez sprzedawcę w oparciu o dane z układu pomiarowego jak i wielkość szacunkowych opłat wyliczonych przez sprzedawcę z uwagi na niesprawne działanie układu pomiarowego i stwierdzoną w związku z tym przez sprzedawcę niedopłatę. (okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny, zasadniczo bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w aktach sprawy administracyjnej oraz aktach sądowych, których autentyczności nie kwestionowały strony postępowania, a i sąd nie znalazł podstaw aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Po ponownym dokonaniu analizy stanu faktycznego Sąd doszedł do przekonania, że uzasadniał on wydanie przez organ decyzji rozstrzygającej o zasadności wstrzymania dostaw energii elektrycznej powodowi.

Podstawę rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej stanowił przepis art. 6b p.e., który określa w jakich sytuacjach może dojść do wstrzymania dostaw energii. W powołanej regulacji wymienione zostały enumeratywnie wszystkie przypadki, kiedy jest możliwe wstrzymanie dostaw energii. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii może wstrzymać, z zastrzeżeniem art. 6c, dostarczanie paliw gazowych lub energii, jeżeli:

- a) w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nastąpiło nielegalne pobieranie paliw lub energii (art. 6b ust. 1 pkt 1);
- b) odbiorca **zwleka z zapłatą za świadczone usługi**, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności (art. 6b ust. 1 pkt 2).

Dla rozstrzygnięcia sprawy istotny był także przepis § 39 ust 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Stosownie do jego treści w przypadku niesprawności elementu układu pomiarowo-rozliczeniowego trwającej krócej niż jeden okres rozliczeniowy lub w przypadku niesprawności elementu układu pomiarowo-rozliczeniowego będącego własnością przedsiębiorstwa energetycznego, ilość energii pobranej w poszczególnych strefach czasowych doby ustala się na podstawie proporcji odniesionych do zużycia w tych strefach w porównywalnym okresie rozliczeniowym.

Z przedstawionego powyżej stanu faktycznego wynika, że spółka (...) Sp. z o.o. uznając niesprawność elementu układu pomiarowo-rozliczeniowego, dokonywała naliczania niedopłaty z tytułu rzeczywistego, ale nierozliczonego zużycia energii elektrycznej przez powoda. Ponadto spółka rozliczała bieżące zużycie energii elektrycznej przez powoda na podstawie aktualnych wskazań licznika. Odbiorca kwestionując wysokość tych należności nie dokonywał ich zapłaty. W szczególności powód nie zapłacił także należności określonych w wezwaniu z 1 lipca 2016r (k.109,110 akt adm). Dotyczyło one nieuregulowanych bieżących należności za pobraną energię elektryczną (faktury (...) dotyczące zużycia energii w maju 2016r, k. 151-154 akt sądowych) oraz dopłaty za pobraną energię w czasie gdy układ pomiarowo-rozliczeniowy nie działał sprawnie (faktura (...), k 149), przy czym powód reklamował jedynie wystawienie faktury (...) (reklamacja k. 80), natomiast faktur (...) nie kwestionował, bo nie składał do nich reklamacji.

Powyższy okoliczności uzasadniał zdaniem Sądu wstrzymanie przez (...) - (...) dostaw energii elektrycznej, co miało miejsce w dniu 26 lipca 2016r.

Odnośnie wykładni treści przepisu art. 6b ust 1 pkt. 2) prawa energetycznego, który posługuje się pojęciem „odbiorca **zwleka z zapłatą za świadczone usługi**”, to **Sąd przyjął, zgodnie z wytycznymi Sądu Apelacyjnego, że zwłoka o jakiej mowa w tym przepisie musi być rozumiana jako kwalifikowane (zawinione) opóźnienie, o jakim mowa w art. 476 k.c.** W myśl tego przepisu „dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie [...]. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”. A contrario zwłoką jest opóźnienie, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy stało się więc konieczne ustalenie czy opóźnienie dłużnika – powoda było zawinione czy też nie było ona zawinione.

Zasadniczo powołany przez Sąd Apelacyjny przepis art. 476 k.c. przepis kreuje **domniemanie prawne, że dłużnik jest odpowiedzialny za opóźnienie**. To bowiem na dłużniku ciąży obowiązek wykazania, iż nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie. Dopiero skuteczne przeprowadzenie takiego dowodu wyłączać będzie jego odpowiedzialność za zwłokę. Zwłokę więc domniemywa się. Jest to domniemanie wzruszalne. Wierzyciel musi więc jedynie udowodnić fakt zaistnienia opóźnienia, dłużnik zaś musi wykazać, że za to opóźnienie nie ponosi odpowiedzialności (por. wyr. SN z 22.9.2011 r., V CSK 427/10, Legalis; wyr. SA w Katowicach z 29.9.2010 r., V ACa 208/10, niepubl., tak K. Osajda (red. serii), W. Borysiak (red. tomu), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 30, Warszawa 2022). Nie ma więc zamkniętego katalogu zdarzeń uzasadniających brak odpowiedzialności dłużnika, tym bardziej, że zakres odpowiedzialności dłużnika może być modyfikowany przez same strony. Zawsze to jednak dłużnik będzie musiał wykazać, że dochował staranności, do jakiej był zobowiązany (chyba że przyjął szerszy zakres odpowiedzialności). Za każdym razem twierdzenie o braku odpowiedzialności za opóźnienie będzie wymagało samodzielnej oceny.

Reasumując na **dłużniku** ciąży obowiązek wykazania, że uchybienie terminowi świadczenia nastąpiło z przyczyn, za które nie ponosi on odpowiedzialności. Dopóki więc dłużnik nie przeprowadzi dowodu, że uchybienie terminowi nastąpiło z przyczyn za które nie ponosi on odpowiedzialności, istnieje możliwość kwalifikowania każdego uchybienia jakiego dłużnik dopuścił się w terminowym wykonaniu zobowiązania jako jego zwłoki, której konsekwencją jest m.in. możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej.

Analiza stanu faktycznego niniejszej sprawy wskazuje, że powód był niewątpliwie zobowiązany do zapłaty zainteresowanemu należności za pobraną w maju 2016r energię elektryczną i usługi dystrybucyjne. Należności te zostały określone przez (...) - (...), zgodnie z § 7 umowy stron, poprzez odczytanie informacji o poborze energii z układu pomiarowo-rozliczeniowego zainstalowanego u powoda. Na tę wartość odpowiadająca odczytanej ilości pobranej energii (...) - (...) wystawił 1 czerwca 2016r faktury (...), z terminem zapłaty do 15 czerwca 2016r. Powód odnośnie do należności z tych konkretnie faktur nie wniósł reklamacji. Powód owszem kwestionował funkcjonowanie układu pomiarowo-rozliczeniowego, ale odnosił to zasadniczo do wystawianych przez (...) - (...) faktur domiarowych za poprzednie okresy rozliczeniowe, kiedy (według sprzedawcy energii) wskazania pomiarowe były zaniżone (układ pomiarowo - rozliczeniowy nie działał poprawnie). Na tym tle istniał spór między stronami, co także odzwierciedla treść wniosku skierowanego do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu, w którym wyraźnie powód nie kwestionuje obowiązku zapłaty za bieżące zużycie energii elektrycznej, ale wskazuje, że przedmiotem sporu są faktury domiarowe. W aktach sprawy brak jest także reklamacji powoda co do wartości poboru określonego w fakturach (...).

W tym stanie rzeczy, skoro powód nie reklamował ani wielkości poboru, na które opiewały faktury (...), ani też samej wysokości tych faktur, to zobowiązany był do ich zapłaty, zgodnie z terminem określonym na fakturze (który pozostawał w zgodzie z treścią umowy stron, 14 dni od wystawienia faktury). Jednocześnie bezsporne jest, że w maju 2016r (...) - (...) dostarczał energię elektryczną do obiektu powoda. Dodatkowo na fakt niekwestionowania przez powoda należności wynikających z faktur (...) wskazuje okoliczność, że z wierzytelnościami (...) - (...) wynikającymi

z tych faktur, powód dokonał potrącenia swoich wierzytelności (oświadczenie o potrąceniu wierzytelności nastąpiło dopiero 23 sierpnia 2016r, k.156 akt sądowych). Skoro więc powód potrącał swoje wierzytelności z wierzytelnościami wynikającymi z faktury (...), to oczywiste jest, że wierzytelności te były uznane przez powoda jako należne (...).

Jednocześnie z uwagi na datę dokonania potrącenia tj. 23 sierpnia 2016r, należy uznać, że w dacie wstrzymania energii elektrycznej do nieruchomości powoda tj. 26 lipca 2016r, wierzytelności z faktur (...) nadal istniały po stronie (...) (...) i były wymagalne (ewentualne umorzenie wierzytelności na skutek potrącenia mogło nastąpić dopiero po dacie złożenia oświadczenia o potrąceniu).

W tych okolicznościach nie można przyjąć, że opóźnienie powoda w spełnieniu świadczenia z faktur (...) jest następstwem okoliczności, za które powód (dłużnik) odpowiedzialności nie ponosi. Brak jest zdaniem Sądu uzasadnienia dla sytuacji, w której powód pobierał energię elektryczną, ale za nią nie zapłacił. Nawet jeśli powód kwestionował poprawność działania układu pomiarowo rozliczeniowego, to raz, że wyraźnie odnosił to do faktur domiarowych (odnośnie tych faktur składał reklamacje), a dwa skoro jednak pobierał energię elektryczną, to niewątpliwie był zobowiązany za nią zapłacić, a co najmniej zapłacić taką kwotę, jaka w jego ocenie należała się (...) - (...) za sprzedaną mu energię i usługi dystrybucyjne w miesiącu maju 2016r. Ponadto w maju 2016r, na skutek kwestionowania przez powoda poprawności działania układu pomiarowo-rozliczeniowego po raz kolejny przedsiębiorstwo (...) dokonało wymiany tego układu. Oznacza to, że maju 2016r energia elektryczna rozliczana była z wykorzystaniem dwóch układów pomiarowo – rozliczeniowych: do 18 maja, tego którego poprawność funkcjonowania powód kwestionuje, po 18 maja nowo zainstalowanego układu pomiarowego, nigdy nie kwestionowanego przez powoda.

Ponadto także umowa stron regulowała sposób rozliczeń stron w sytuacji, gdy na skutek niewłaściwego działania układu pomiarowo-rozliczeniowego lub złego odczytu powstałaby niedopłata lub nadpłata we wzajemnych rozliczeniach (§ 7 pkt 11-14 umowy). I tak nadpłatę po stronie odbiorcy, wynikającą z wyliczonej przez przedsiębiorstwo korekty, zalicza się na poczet płatności ustalonych za najbliższy okres rozliczeniowy, jeżeli klient nie żąda jej zwrotu. Z powyższego wynika, że odbiorca zobowiązał się do regulowania należności zgodnie z wystawioną fakturą, a dopiero na skutek ustalenia, że dokonał nadpłaty wobec rzeczywistej należności, mógłby żądać zwrotu nadpłaty lub została by ona zaliczona na poczet płatności za kolejny okres rozliczeniowy.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd uznał, że powód nie wykazał, aby istniały w sprawie okoliczności, które uzasadniałyby prawo powoda do wstrzymania się z zapłatą należności za dla (...) - (...) za dostarczoną energię w maju 2016r, tj. zapłaty ceny za świadczenie wzajemne spełnione przez tego przedsiębiorcę, za które (...) - (...) wystawił faktury nr (...). Nic w sprawie nie wskazywało, aby powód nie pozostawał w zwłoce z zapłatą tych faktur, tj. by istniały obiektywne okoliczności, które uzasadniałyby prawo powoda do powstrzymania się od zapłaty tych należności, których nie reklamował.

W ocenie Sądu fakt kwestionowania przez powoda należności za inne okresy tj. należności z tzw. faktur domiarowych, z powołaniem się na wadliwość funkcjonowania układu rozliczeniowo pomiarowego, nie zwalniał powoda od zapłaty za zużycie energii za okres, którego dotyczyły faktury (...).

Należy bowiem podkreślić, że przepisy prawa energetycznego nie przewidują, dla innych odbiorców niż gospodarstwa domowe, zawieszającego skutku złożenia reklamacji, której konsekwencją złożenia jest odstąpienie (czasowe) przez przedsiębiorstwo energetyczne od wstrzymania dostarczania energii elektrycznej, o czym stanowi przepis art. 6c ust 1 p.e.

Przepis ten przewiduje prawo odbiorcy, ale tylko w gospodarstwie domowym, do powstrzymania się z zapłatą należności za zużytą energię elektryczną, w sytuacji, gdy odbiorca ten kwestionuje prawidłowość np. działania układu pomiarowo rozliczeniowego, a tym samym i wielkości zobowiązania z tytułu dostarczenia energii elektrycznej.

Uprawnienie, innych niż w gospodarstwach domowych, odbiorców ograniczają się jedynie do żądania przeprowadzenia badania układu pomiarowo-rozliczeniowego, na jego koszt, który w razie stwierdzenia

niesprawności układu pomiarowego pokryje przedsiębiorstwo energetyczne. Jednak ustawa nie wprowadza dla innych odbiorców niż w gospodarstwie domowym takiego skutku reklamacji, jakim jest czasowe wyłączenie możliwości wstrzymania energii elektrycznej. Zatem powód błędnie powoływał się na ten przepis i jego skutek w reklamacji z 25 maja 2016r (reklamacja k.79)

Odbiorca inny niż w gospodarstwie domowym, nie dokonując w takiej sytuacji zapłaty wymagalnych należność za dostarczoną energię elektryczną, czyni to na własne ryzyko i musi się liczyć także z możliwością wstrzymania dostarczania energii elektrycznej.

Reasumując, skoro więc powód, będąc dłużnikiem (...) - (...) z tytułu należności wynikających z faktur (...) nie wykazał, że nie wykonał, przy zachowaniu wymaganej od niego staranności, zobowiązania w terminie nie z własnej winy, to powód pozostawał w zwłóce, o jakiej mowa w art. 479 k.c. W szczególności nie wykazał, aby w dacie wstrzymania dostaw energii elektrycznej, powstrzymanie się ze świadczeniem pieniężnym wobec (...) - (...) za dostarczoną energię w maju 2016r, było w świetle umowy uzasadnione.

Tym samym, skoro powód był w zwłóce z zapłatą za dostarczoną energię to zachodziła podstawa, o jakiej mowa w art. 6b ust 3 p.e. uzasadniająca wstrzymanie dostaw energii do powoda przez (...) - (...), a więc brak jest podstaw do uznania, że wstrzymanie w dniu 26 lipca 2016 dostarczania energii elektrycznej przez (...) - (...) było nieuzasadnione.

Przy czym wstrzymanie przez (...) - (...) dostarczania energii elektrycznej powodowi było możliwe w dniu 26 lipca 2016r., gdyż w tej dacie spełniona była podstawowa przesłanka, o jakiej mowa w art 6b ust 1 pkt 2 p.e., warunkująca wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej, jaką jest zwlekanie przez odbiorcę z zapłatą za świadczone usługi, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności. Skoro termin płatności upływał 15 czerwca, to 30 dniowy termin upływał 15 lipca 2016r.

Odnosząc się do zarzutu powoda, że przedsiębiorstwo energetyczne przed wstrzymaniem dostarczania energii elektrycznej nie wyznaczyło powodowi dodatkowego 14 dniowego terminu na uiszczenie zaległości z zagrożeniem, że nieuiszczenie zapłaty za świadczone usługi lub za pobrane paliwo spowoduje wstrzymanie dostarczania energii, to zarzut ten był bezpodstawny. Obowiązek taki, będący jednocześnie warunkiem wstrzymania dostarczania energii elektrycznej, od roku 2013, ma zastosowanie jedynie w stosunku do odbiorców w gospodarstwie domowym, o czym wyraźnie stanowi art. 6b ust 3 p.e. Wobec tego, że powód nie należy do kategorii szczególnie chronionych odbiorców w gospodarstwie domowym, to na przedsiębiorstwie energetycznym nie ciążył taki obowiązek, a zatem także nieudzielenie dodatkowego terminu z zastrzeżeniem jak wyżej, nie może skutkować uznaniem, że wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej powodowi w dniu 26 lipca 2016 było nieuzasadnione. Niezależnie od powyższego, pomiędzy wezwaniem do zapłaty z zagrożeniem wstrzymania energii elektrycznej a faktycznym wstrzymaniem energii upłynął 14 dniowy termin (wezwanie z 1 lipca 2016, doręczone 7 lipca 2016r k. 113; wstrzymanie dostaw 26 lipca 2016)

Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że wobec niezapłacenia przez powoda wymagalnych należności za pobór energii elektrycznej w miesiącu maju 2016r i upływu 30 dniowego terminu od daty ich płatności, a więc pozostawania powoda w zwłóce, istniało po stronie zainteresowanego przedsiębiorstwa energetycznego (...) uprawnienie do wstrzymania dostarczania powodowi energii elektrycznej.

W tym stanie rzeczy Sąd, nie znajdując argumentów dla uwzględnienia odwołania, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania powoda jako niezasadnego.

W konsekwencji przegrania procesu przez powoda, jest on zobowiązany, stosownie do treści art. 98 k.p.c., zwrócić przeciwnikom poniesione przez nich koszty, niezbędne do celowej obrony w toku postępowania. Kosztami tymi były w sprawie niniejszej

-- koszty pozwanego: koszty zastępstwa procesowego przez zawodowego pełnomocnika w postępowaniu przed sądem I instancji w kwocie 720 zł (§ 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 z zm.),

– koszty zainteresowanego: koszty zastępstwa procesowego przez zawodowego pełnomocnika w postępowaniu przed sądem I instancji, oraz przed sądem II instancji, których wysokość w stawce minimalnej odpowiednio za I i II instancję wyniosła 720 zł i 720 zł (gdyż w postępowaniu apelacyjnym zainteresowanego reprezentował inny pełnomocnik; § 14 ust. 2 pkt 3 i § 10 ust 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 z zm.), i dodatkowo koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym, ustalone w oparciu o przepis powołanego Rozporządzenia, w kwocie 540 zł (75% stawki minimalnej, gdyż w poprzedniej instancji sprawy nie prowadził ten sam radca prawny).

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)